

Κοινότητα 2.0: Τόπος - Ταυτότητα - Δίκτυα

Σοφία Καλογερομήτρου - 29/04/2019

Ερευνητική εργασία

Φοιτήτρια: **Σοφία Καλογερομήτρου**

Επιβλέπων: Νικόλας Αναστασόπουλος

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Παρουσίαση: 26/09/2018

Στόχος αυτής της διάλεξης είναι η κατανόηση της εξέλιξης των κοινοτήτων και του χαρακτήρα τους στη σύγχρονη εποχή με αφετηρία τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά τους, τον χώρο και τα δίκτυα. Η προσέγγιση και η μεθοδολογία αυτής της διάλεξης είναι εν μέρει εμπειρική και εν μέρει εννοιολογική.

Αρχικά, μελετάται η ιστορική πορεία των κοινοτήτων μέσα από διερεύνηση κειμένων του Zygmunt Bauman, και στη συνέχεια παρουσιάζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κοινοτήτων, χωρικά και κοινωνικά, μέσα από τα κείμενα του Bernard Rudofsky και του Aldo van Eyck και των συνεργατών του. Ο Zygmunt Bauman προσφέρει ένα κοινωνιολογικό υπόβαθρο, ενώ ο Bernard Rudofsky και η ομάδα του Aldo van Eyck παρουσιάζουν αυτόνομες κοινότητες μέσα από τον άξονα του χώρου. Μέσα από τη μελέτη των κοινοτήτων αυτών γίνεται αντιληπτή η χωρική ποικιλία και τα ξεχωριστά σε κάθε περίπτωση χαρακτηριστικά της κοινότητας στον χώρο, όπως είχε παραχθεί από τα άτομά τους.

Η περιοχή εργασίας, όμως, αφορά το Σήμερα. Πρόκειται για ένα κρίσιμο σημείο, καθώς η Ψηφιακή Επανάσταση αλλάζει όλο το θεωρητικό και φυσικό σκηνικό της πραγματικότητας των ανθρώπων, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνονται σενάρια τεχνολογίας που μπορούν να σχεδιαστούν εκ των άνω (top down) για μια κοινότητα.

Mindelo Market.JPG: Γυναίκα στην παραδοσιακή αγορά του Μιντέλο

Για αυτόν τον λόγο αναλύονται τα δίκτυα, οι δυνητικές δηλαδή σχέσεις στη σφαίρα του ψηφιακού. Τα δίκτυα πλέον, γίνονται εντονότερα αντιληπτά μέσω της τεχνολογίας, και διαμορφώνουν ένα νέο έδαφος για την επικαιροποίηση της ταυτότητας των κοινοτήτων.

Ταυτόχρονα επαναπροσδιορίζεται και η ίδια η κοινότητα. Στην εποχή του ισοπεδωτικού ενιαίου, η τεχνολογική καμπή δίνει την ευκαιρία να διαμορφωθούν νέες, πολλαπλές, σύγχρονες πραγματικότητες, που έρχονται σε παραγωγική αντιπαράθεση με τη θεωρητική υπεροχή των δεδομένων που πρεσβεύει ο Παγκόσμιος Βορράς. Εκτός από την πολιτισμική και χωρική δυναμική που μπορούν να επιστρατευτούν για ένα τέτοιο εγχείρημα, έχει σημασία και πώς θα αξιοποιηθεί το ψηφιακό αποτύπωμα των κοινοτήτων. Η ταυτότητά μας βρίσκεται τόσο στη φυσική μας παρουσία όσο και στα δεδομένα μας.

Στη συνέχεια προσεγγίζεται ο χώρος, δηλαδή το πραγματικό, και η σχέση του με την οικονομία. Οι αλλαγές στην εργασιακή απασχόληση συντελούν στην επανεφεύρεση των κοινοτήτων. Οι άνθρωποι αποκτούν χωρική βάση από επιλογή και όχι από αναγκαιότητα, με πρόσβαση σε μια τοπική κοινωνική ζωή που δεν απαιτεί υπερτοπική μετακίνηση. Αυτοί οι δεσμοί χώρου αναζωογονούν την τοπική αγορά και συνεπώς ολόκληρη την κοινότητα. Η κοινότητα αναπτύσσεται στον χώρο της. Ο τόπος μπορεί να αρχίσει να λειτουργεί ξανά με τους εσωτερικούς του κανόνες, αυτούς των ανθρώπων του και των στοιχείων της φύσης. Το ζήτημα της επανεφεύρεσης των κοινοτήτων δεν είναι συνδεδεμένο όμως μόνο με τον τόπο της κοινότητας. Για αυτό γίνεται μια παράλληλη μελέτη της ζωής στον χώρο της Μητρόπολης, της επιρροής των ΕΟΖ (Ειδική Οικονομική Ζώνη - SEZ) στις κοινότητες καθώς και της σύγχρονης διαδικασίας του αστικού σχεδιασμού.

Locus: Τώρα: Τόπος και Υπερτοπικές αναφορές

Βρισκόμαστε σε μία μεταβατική εποχή και συνεπώς οι απαντήσεις στα νέα ερωτήματα πρέπει να εφευρεθούν και όχι να οριστούν μέσα από ένα ήδη υπάρχον θεωρητικό υπόβαθρο. Έννοιες ήδη σχηματισμένες στη συνείδηση, επηρεάζονται από τη βάση τους. Για αυτό, εξετάζονται σύγχρονες δράσεις και καταστάσεις που μπορούν να λειτουργήσουν ως θεωρητικά πρότυπα κατανόησης της ζωής και των αναγκών των κοινοτήτων σήμερα.

Έτσι, πρώτα, βλέπουμε την εξέλιξη, τη συνάντηση και τις επιδιώξεις ιδιαίτερων κοινοτήτων μέσα από τη χρήση σύγχρονων πληροφοριακών εργαλείων.

Ύστερα, γίνεται μια ενδεικτική μελέτη περίπτωσης δύο νησιωτικών κοινοτήτων: της Ύδρας στην Ελλάδα, και του Μιντέλο στο Πράσινο Ακρωτήριο. Η σύγκριση των δύο αποτελεί μια απόπειρα σχολιασμού, μέσα από τις έννοιες που μελετώνται στη διάλεξη. Η Ύδρα και το Μιντέλο είναι οι βασικοί οικισμοί σε δύο νησιά διαφορετικής κλίμακας, που όμως έχουν φτάσει στη μέγιστη έκτασή τους και οι δύο λόγω τοπογραφίας. Και τα δύο χαρακτηρίζονται από την έλλειψη φυσικής βλάστησης και την αδυναμία ανάπτυξης αγροτικής δραστηριότητας. Η απασχόληση κινείται γύρω από τον τουρισμό και τις υπηρεσίες. Και οι δύο τόποι χαρακτηρίζονται από την έντονη παρουσία της ιστορίας και της παράδοσης. Στην Ύδρα μέσω του αναλλοίωτου κτισμένου περιβάλλοντος και στο Μιντέλο λόγω της καθημερινότητας, που διαμορφώνουν πολιτισμικά χαρακτηριστικά. Μεγαλύτερη σημασία έχουν όμως οι διαφορές των δύο κοινοτήτων: τα στοιχεία που τις ξεχωρίζουν ξεκινούν από τον χώρο, όμως ιδιαίτερη σημασία έχει πώς επηρεάζεται η τοπική ζωή από το ψηφιακό επίπεδο και πώς οι διαφορές σε επίπεδο επικοινωνίας και δικτύωσης αντικατοπτρίζονται στον χώρο.

Δείτε το σύνολο της εργασίας [ΕΔΩ](#)

Το λιμάνι της Ύδρας: Για την Ύδρα ο χώρος είναι ένα αγαθό που πωλείται στον βωμό του τουρισμού. Ο χώρος λειτουργεί πρώτα σαν σκηνικό και σε δεύτερη φάση σαν χώρος ζωής.

Ο χώρος του Μιντέλο αποτελεί γεννήτρια δράσεων καταστάσεων

Χωρική Ασυνέχεια VS Δικτυακή Συνέχεια και Επικοινωνία

*Εισαγωγική εικόνα : Τόπος Και Δίκτυα